

Bijen bestuiven voedselgewassen en zijn daarom van levensbelang voor onze voedselvoorziening. Het gaat niet goed met de bij. Dat ligt onder andere aan de afname van nestgelegenheid, de afname van voedsel voor bijen en het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen. U kunt thuis en in uw buurt de bij een handje helpen met bepaalde bijvriendelijke maatregelen. Deze toolkaart geeft u hierover enkele tips.

Verschillende bijensoorten

De bijen kunnen grofweg in drie soortengroepen ingedeeld worden: de honingbij, de wilde bij en de hommelmel. De honingbij is belangrijk voor de honingproductie en leeft in bijenkasten. Die worden door professionele imkers ingezet bij de bestuiving van gewassen voor de productie van voedsel. Thuis kunt u het makkelijkst de wilde bij en de hommelmel een handje helpen. Wilde bijen - waarvan zo'n 350 soorten nog in Nederland voorkomen - zijn solitaire bijen. Zij zijn ongevaarlijk en steken niet. De wilde bijen zijn vaak afhankelijk van een bepaalde plant. Hommelmels zijn nauw verwant aan bijen. Ze zijn groter en hariger en maken een zwaar bromgeluid. Hommelmels zijn effectieve bestuivers.

Plant bijvriendelijke bloemen en planten

Bijen voeden zich met nectar en pollen (stuifmeel). U kunt de bij helpen door bloemen, struiken en bomen in de tuin of op uw balkon te planten die veel nectar en stuifmeel bevatten. Vaak zijn dit ook mooie en lekker ruikende bloemen. Planten waar bijen van houden zijn o.a.:

■ Krokus	■ Juffertje In Het Groen
■ Sneeuwklokje	■ Goudsbloem
■ Salix (wilg)	■ Korenbloem
■ Heide	■ Malva
■ Ooievaarsbek (Geranium)	■ Zonnebloem
■ Beemdkroon	■ Ganzebloem
■ Herfstaster	■ Klaproos
■ Hemelsleutel (Sedum)	■ Klimop
■ Kattenstaart	■ Kamperfoelie
■ IJzerhard (Verbena)	■ Vlinderstruik
■ Koninginnekruid	■ Vuilboom (sporkehout)
■ Lavendel	

Voor meer informatie kun u terecht op www.drachtplanten.nl

Waar koopt u zaden?

Zorg voor een goede mix van een- en meerjarig bloemenzaad. Dan heeft u in het eerste jaar al bloemen. Bij de volgende zaadleveranciers kunt u terecht voor bijvriendelijke bloemzaad:

- Biodivers: www.biodivers.nl
- De Bolster: www.bolster.nl
- Van Dijke Zaden: www.vandijkezaden.nl

Maak zelf een bijenhotel

Een bijenhotel geeft wilde bijen een plek om te overwinteren en eitjes te leggen. Een bijenhotel is makkelijk zelf te maken. U heeft een stuk droog hardhout nodig, bijvoorbeeld een stukje boomstam of timmerhout. Liefst loofhout, zoals beuken, eiken en essenhout. Boor hierin een heleboel gaatjes, tussen de 4 en 15 cm lang en met verschillende diameters (3-10 mm). Geboorde nestgangen mogen geen rafels bevatten en moeten glad zijn zodat de vleugeltjes van de bijen niet beschadigen. Gebruik daarom een vijl om de ruwe kantjes weg te halen. Hang het hotel op een zonnige plek in de tuin of het balkon.

Al gauw worden de gaatjes door de bijen dichtgesmeerd. Dat betekent dat de bijen hun eitjes in de gaatjes hebben gelegd. Laat het bijenhotel in de winter buiten hangen. In het volgende voorjaar vliegen de jonge bijtjes uit. Voor meer informatie:

www.denederlandsebijen.nl/bijenhotels

Extra tips voor veelvuldige bewoning

Om te zorgen dat meerdere bijensoorten gebruik maken van het bijenhotel kunt u:

- nagaan welke wilde bijen bij u in de regio voorkomen. Kijk op Bijen per Regio op www.nederlandsebijen.nl
- checken welke planten deze wilde bijen nodig hebben, en zorgen dat er een goede spreiding is van het plantenaanbod tussen begin mei en september (kijk op de bloei- en bijenkalender)
- de ingang van het bijenhotel naar het zuid/zuidwesten plaatsen zodat het bijenhotel tussen de 12 en 19 uur in de zon ligt
- een afdakje boven het bijenhotel plaatsen, zodat scheurvorming voorkomen wordt
- de nestgangen dwars op het hout te boren. Die gaan langer mee dan nestgangen op de kopse kant
- elementen om de 3-6 jaar vernieuwen, leg oude elementen in de buurt
- de kwetsbare nestgangen beschermen door er gaas voor te hangen zodat vogels die niet kunnen beschadigen.

Wees wijs met onkruidbestrijders in de tuin

Bijen ondervinden last van bepaalde chemische bestrijdingsmiddelen (waaronder neonicotinoïden) als ze vliegen en geraakt worden door de spray en/of foerageren op pollen en nectar van planten die het middel hebben opgenomen. Bestrijden van plaaginsecten, onkruid en schimmels in uw tuin kan ook zo:

- Voorkom plaaginsecten zoals luizen, emelten (larve langpootmug) en slakken door het stimuleren van natuurlijke vijanden: vogels, spinnen, lieveheersbeestjes en egels. U trekt ze aan door nestkastjes te plaatsen, bloemen met nectar in de tuin te zetten en rommelhoekjes te creëren.

- Last van luizen? Meng een liter water, een eetlepel vloeibare groene zeep en een eetlepel spiritus door elkaar. Schud goed en verstuij het mengsel met een plantenspuit over de luizen
- Schoffel zo veel mogelijk en zorg dat de wortel mee komt.
- Gebruik bodembedekkende planten en bedek de open grond tussen de planten met cacaodoppen, houtsnippers of schelpen om het onkruid in toom houden.
- Schrob eventueel onkruid of groene aanslag van het terras met kokend water.

Voor meer handige chemievrije tuintips kunt u kijken op:

www.schoon-water.nl/maatregelen/bewoners

Bijenradar

Weten hoe het staat met de bij in uw omgeving en wat u nog meer kan doen? Download dan de gratis app 'Bijenradar' ontwikkeld door Natuur & Milieu. Deze app laat zien hoe het met de bij gaat in uw buurt, welke planten het bijvriendelijkst zijn en geeft nog meer informatie over wat u kan betekenen voor de bij.

Met uw buurt aan de slag?

Is er bij u in de buurt een locatie beschikbaar tussen de 0,5 en 2 ha die minimaal 5 jaar beschikbaar is en waar u samen met buurtbewoners een bijvriendelijke plek van wil maken? Dan is er kans dat de Vlinderstichting uw project ondersteunt met de voorbereiding en aanleg van deze bijvriendelijke omgeving.

<http://idylle.vlinderstichting.nl>

In het project Bee Deals werkt een groot aantal ketenpartijen aan de verbetering van de leefomgeving van de bijen. Bijen zijn als bestuivers van voedselgewassen immers cruciaal in onze voedselvoorziening. Onder begeleiding van CLM en Food4Bees nemen de volgende partijen bijvriendelijke maatregelen: Jumbo, The Greenery, Jansen-Dongen, de gemeenten Oss, Deventer, Alphen aan den Rijn, de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, de waterschappen De Dommel, Brabantse Delta, Aa en Maas, Rijnland, Stichtse Rijnlanden, Rivierenland, Drents Overijsselse Delta en Scheldestromen, Brabant Water, Dunea, Provincie Brabant, Provincie Zuid-Holland, Stichting Van der Hucht de Beukelaar en de Triodos Foundation. Kijk voor meer informatie op www.beedeals.nl en @thebeedeals.